

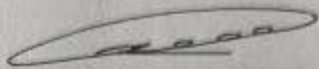
Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра ветеринарно-санітарного інспектування, мікробіології, гігієни та
патологічної анатомії

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ВК Лабораторні тварини (технологія утримання та лабораторна діагностика)
вибіркова

Спеціальність	211 ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА
Освітня програма	ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти

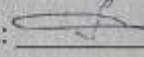
Розробник: Світлана НАЗАРЕНКО, к.вет.н., доцент
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри ветеринарно-санітарного інспектування, мікробіології, гігієни та патологічної анатомії (назва кафедри)	протокол від № 15 від 02.06.2026
	Завідувач кафедри <u></u> Петров Р.В. (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Олександр ЧЕКАН
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Людмила НАГОРНА
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана: Галина РЕБЕНКО
(ПІБ)

 Катерина Д.О.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,

ліцензування та акредитації (Лариса Баранік)
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 11.06 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Лабораторні тварини (технологія утримання та лабораторна діагностика)			
2.	Факультет/кафедра	Ветеринарної медицини Ветеринарно-санітарного інспектування, мікробіології, гігієни та патологічної анатомії			
3.	Статус ОК	вибірковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Ветеринарна медицина 211 Ветеринарна медицина			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)				
6.	Рівень НРК	7 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	6 семестр, 15 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота	
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
		14		30	106
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	к.вет.н., доцент Назаренко С.М.			
11.1	Контактна інформація	Тел.:+38 (096) 15 54 238 nazarenko.sveta 2014@gmail.com			
12.	Загальний опис освітнього компонента	«Лабораторні тварини (технологія утримання та лабораторна діагностика)» як навчальна дисципліна закладає теоретичні основи і методи планування біологічних експериментів; ознайомлення з основами лабораторної техніки та з вимогами до постановки експерименту; ознайомлення із сучасними методами вивчення біологічних об'єктів, лабораторними та інструментальними методами дослідження крові; засвоєння методів статистичної обробки експериментальних даних; засвоєння принципів і методів роботи з лабораторними тваринами; ознайомлення з особливостями роботи з лінійними і нелінійними тваринами; отримання уяви про законодавчі правила та етичні принципи використання лабораторних тварин; ознайомлення з умовами утримання лабораторних тварин і устроєм сучасного віварію; вивчення принципів вибору тварин у дослідження, правила виконання маніпуляцій			

13.	Мета освітнього компонента	Мета освітнього компонента дати знання про сучасний рівень і методи проведення наукових досліджень в тваринництві, законодавчі правила і етичні принципи використання лабораторних тварин, основи розведення та догляду за лабораторними тваринами, принципи відбору лабораторних тварин у дослідження, правила виконання маніпуляцій.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент, будучи основою для клінічних предметів, базується на фундаменті загально-теоретичних дисциплін: Біоетика, біобезпека, біозахист та екологія, безпека та гігієна кормів і кормових добавок та годівля тварин, ветеринарна гігієна і санітарія утримання тварин, анатомія з латинською ветеринарною термінологією, фізіологія тварин, епізоотологія та інфекційні хвороби, ветеринарна вірусологія це передбачає формування умінь застосовувати отримані знання та практичні навички під час подальшого навчання та у майбутній професійній діяльності.
15.	Політика академічної доброчесності	Під час вивчення ОК не допускаються будь-які прояви академічної недоброчесності. При виявленні порушення академічної доброчесності (списування, академічний плагіат, користування гаджетами під час виконання підсумкових завдань), виконані завдання анулюються і не зараховуються, здобувач направляється на повторне виконання комплексу завдань. У випадку виникнення порушень реагування відбувається відповідно до нормативної документації щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу в Сумському НАУ (https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6368
17.	Ключові слова освітнього компоненту	Лабораторні тварини, утримання, годівля, лабораторна діагностика

2. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ²	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Техніка безпеки правила роботи у віварію та гуманне ставлення до тварин. Інструкція з техніки безпеки і правилам роботи з експериментальними тваринами	2			4	1,2,3,4,5,6,7,8
Тема 2. Основи утримання лабораторних тварин. Вимоги до якості лабораторних тварин, основні правила утримання лабораторних тварин, режим роботи	2		4	4	1,2,3,4,5,6,7,8
Тема 3. Санітарно-гігієнічні вимоги до розташування, архітектури і планування приміщень, розміщення інженерно-технологічного обладнання розплідника та експериментально-біологічної клініки	2		6	4	1,2,3,4,5,6,7,8
Тема 4. Вимоги до обладнання й умов розміщення тварин у клітках. Транспортування лабораторних тварин. правила проведення карантину лабораторних тварин.	2		6	4	1,2,3,4,5,6,7,8
Тема 5. Годівля лабораторних тварин.	2		4	4	1,2,3,4,5,6,7,8
Тема 6. Показники зовнішнього середовища (мікроклімату) у приміщеннях для лабораторних тварин. Мікробіологічний контроль лабораторних тварин і технології їх розведення.	2		4	4	1,2,3,4,5,6,7,8
Тема 7. Гнотобіотехнологія утримання лабораторних тварин і виконання експериментів	2		6	4	1,2,3,4,5,6,7,8
Тема 8. Характеристика видів, деякі анатомічні параметри та фізіологічні показники лабораторних тварин.			4	4	1,2,3,4,5,6,7,8
Тема 9. Основні прийоми роботи з лабораторними тваринами. Взяття тварини з клітки. Фіксація тварин.			6	4	1,2,3,4,5,6,7,8
Тема 10. Маркування лабораторних тварин.			2	4	
Тема 11. Способи введення речовин			2	4	1, 3, 8, 15
Тема 12. Методи забору крові у тварин			2	4	2, 4, 7, 16
Тема 13. Знеболювання. Вплив на організм оперативного втручання.			2	4	1, 6, 9
Тема 14. Види анестезії. Місцева анестезія			2	4	1, 7, 8, 12
Тема 15. Евтаназія тварин			2	4	4, 5, 11, 16
Тема 16. Експериментальні та лабораторні тварини. Історична довідка. Класифікація лабораторних тварин. Поняття про лінійних лабораторних тварин. Гнотобіоти («стерильні») лабораторні тварини.			2	4	1, 3, 9, 17, 18, 19
Тема 17. Зоотехнічні основи утримання, годування та розведення лабораторних тварин. Розплідники лабораторних тварин, експериментально-біологічні клініки, віварії			2	4	1, 7, 14, 17,20

Тема 18. Лабораторні гризуни. Основи зоогієни і профілактики захворювань лабораторних тварин. Приховані хвороби лабораторних тварин.			2	4	1, 5, 9, 16
Тема 19. Бактеріологічні методи дослідження. Правила охорони праці і техніка безпеки у відділі бактеріологічної діагностики.			2	4	1, 10, 12, 16
Тема 20. Загальні принципи роботи в серологічному відділі			2	4	3, 4, 8
Тема 21. Загальні принципи роботи в вірусологічному відділі			2	6	2, 5, 7, 9
Тема 22. Біохімічні дослідження			2	8	1, 5, 9, 8, 10
Тема 23. Організація роботи в ПЛР-лабораторії			2	10	1, 6, 8, 17
Тема 24. Комплексне обладнання для ПЛР-лабораторії			2	8	1, 5, 9, 8, 10
Всього	14		30	106	

3. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН 1. Визначати показники параметрів мікроклімату в умовах виробничих приміщень для утримання лабораторних тварин: (температуру, газовий склад повітря, вологість, бактеріальну забрудненість повітря, швидкість його руху, освітленість приміщень тощо). Інтерпретувати отримані дані, пропонувати комплекс заходів для підтримання параметрів мікроклімату приміщень для утримання лабораторних тварин.	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), мультимедійна лекція, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в навчально-виробничій лабораторії «Віварій СНАУ». Демонстрація методик проведення визначення параметрів мікроклімату та інтерпретація отриманих даних, ілюстрація, спостереження. Використання технічних засобів навчання, трансляція відео файлів щодо тематики заняття, розбір проблемних ситуацій, заняття на виробництві, групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів). Використання мультимедійних технологій, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (сучасні методи контролю параметрів мікроклімату в умовах вирощування лабораторних тварин). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод). На основі вивченого і опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень). Використовувати мультимедійні технології для опрацювання тем, винесених на самостійне опрацювання, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).	32
ДРН 2. Визначати за допомогою приладів та спеціальних лабораторних досліджень фізичні, хімічні, біологічні властивості води, кормів. Проводити інтерпретацію отриманих результатів, порівняння з санітарно-гігієнічними нормативами та	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), мультимедійна лекція, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в (навчально-виробничій лабораторії «Віварій СНАУ». Демонстрація методик проведення визначення фізико-хімічних та біологічних властивостей ґрунтів, води, кормів та інтерпретація отриманих даних, ілюстрація, спостереження. Використання технічних засобів навчання, трансляція відео файлів	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (контроль якості питної води, кормів в умовах вирощування лабораторних тварин). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний	38

<p>розробляти заходи (алгоритм дій) для усунення та недопущення в подальшому виявлених недоліків.</p>	<p>щодо тематики заняття, розбір проблемних ситуацій, заняття на виробництві (Сумська регіональна державна лабораторія державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів), групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів, розв'язання ситуаційних завдань). Використання мультимедійних технологій, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).</p>	<p>метод, дедуктивний метод). На основі вивченого і опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень). Використовувати мультимедійні технології для опрацювання тем, винесених на самостійне опрацювання, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).</p>	
<p>ДРН 3. Розробляти заходи спрямовані на поліпшення санітарно-гігієнічних умов утримання лабораторних тварин.</p>	<p>Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), мультимедійна лекція, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в (навчально-виробничій лабораторії «Віварій СНАУ». Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії на виробництво (в рамках дуальної освіти), групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів, розгляд ситуаційних завдань). Використання мультимедійних технологій, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).</p>	<p>Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (характеристика санітарно-гігієнічних умов утримання лабораторних тварин). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод). На основі вивченого і опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень). Використовувати мультимедійні технології для опрацювання тем, винесених на самостійне опрацювання, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).</p>	26
<p>ДРН 4. Планувати та проводити лабораторну діагностику із використанням лабораторних тварин, аналізувати та інтерпретувати результати досліджень, дотримуючись сучасних вимог ветеринарної медицини, біоетики та біобезпеки.</p>	<p>Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), мультимедійна лекція, інструктаж. Лабораторно-практичні заняття в (навчально-виробничій лабораторії «Віварій СНАУ». Використання технічних засобів навчання та проблемних ситуацій, екскурсії на виробництво (в рамках дуальної освіти), групові дослідження, використання навчальних та контролюючих тестів, розгляд ситуаційних завдань). Використання мультимедійних технологій, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).</p>	<p>Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (характеристика санітарно-гігієнічних умов утримання лабораторних тварин). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. Студент повинен застосовувати методи навчання за характером логіки пізнання (аналітичний, методи синтезу, індуктивний метод, дедуктивний метод). На основі вивченого і опрацьованого матеріалу самостійно генерувати думку під час теоретичного опитування, рішення ситуаційних завдань, диспутів, обговорень). Використовувати мультимедійні технології для опрацювання тем, винесених на самостійне опрацювання, діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).</p>	10

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
6 семестр			
1.	Усне опитування. Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях;	20 балів/20%	Протягом семестру
2.	Презентації з доповідями за темами. Усне опитування	20 балів/10%	До 7 тижня
3.	Презентації з доповідями за темами. Усне опитування	20 балів/10%	До 15 тижня
4.	Комп'ютерне тестування (множинного вибору) в Moodle	20 балів/30%	До 6 тижня
5.	Комп'ютерне тестування (множинного вибору) в Moodle	20 балів/30%	До 14 тижня

5.1.1. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
6 семестр				
Усне опитування. Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях;	< 12 балів	12–14 балів	15–17 балів	18–20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Усне опитування. Вирішення ситуаційних завдань. Виконання завдань на лабораторно-практичних заняттях;	Вимоги щодо завдання не виконано
Презентації з доповідями за темами. Усне опитування	< 4 балів	4–6 балів	7–9 балів	10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Презентація підготована, але доповідь не чітка, не логічна	Виконано усі вимоги завдання, доповідь та презентація відповідають поставленим вимогам	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Презентації з доповідями за темами. Усне опитування	< 4 балів	4–6 балів	7–9 балів	10 балів

	Вимоги щодо завдання не виконано	Презентація підготована, але доповідь не чітка, не логічна	Виконано усі вимоги завдання, доповідь та презентація відповідають поставленим вимогам	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Комп'ютерне тестування (множинного вибору) в Moodle	< 18 балів	18–21 балів	22–26 балів	27–30 балів
	Менше 60 % правильних відповідей	60–74 % правильних відповідей	75–89 % правильних відповідей	90–100 % правильних відповідей
Комп'ютерне тестування (множинного вибору) в Moodle	< 18 балів	18–21 балів	22–26 балів	27–30 балів
	Менше 60 % правильних відповідей	60–74 % правильних відповідей	75–89 % правильних відповідей	90–100 % правильних відповідей

5.2. 2. Формативне оцінювання

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над лабораторно-практичними завданнями	10-15 хвилин в кінці кожної вивченої теми
2.	Зворотний зв'язок від студента під час роботи	Наступне заняття після вивчення нової теми
3.	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після презентації самостійної роботи	6, 14 тиждень

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Письмове опитування після вивчення тем	5-8, 10-12 тижні
2	Усний зворотний зв'язок під час роботи над лабораторно-практичними завданнями	Протягом семестру
3	Усний зворотний зв'язок від викладача після доповіді з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Протягом заняття

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

1. Супрович Т.М., Чорний І.О. Навчальний посібник до вивчення курсу «Лабораторні методи діагностики хвороб тварин» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 «Ветеринарна медицина». Кам'янець-Подільський: ЗВО «ПДУ», 2023. 187 с.
2. Біохімічні дослідження у клініці. Ф.И. Комаров, Б.Ф. Коробкін. Київ: Мед-прес інформ, 2002. 475 с.
3. Ветеринарна мікробіологія. / Скибіцький В.Г., Власенко В.В., Козловська Г.В., Ібатулліна Ф.Ж., Ташута С.Г., Мельник М.В. Київ: ТОВ «ДорадоДрук», 2012. 367 с.

4. Ветеринарна мікробіологія: підручник / Скибіцький В.Г., Власенко В.В., Козловська Г.В., Ібатулліна Ф.Ж., Ташута С.Г., Мельник М.В. Київ: ТОВ «ЗАТ Нічлава», 2015. 367 с
5. Западнюк І.П., Западнюк В.І., Захарія Е.А., Западнюк Б.В. Лабораторні тварини. Розведення, утримання, використання в експерименті. Київ: Вища школа, 2003. 380 с.
6. Електронний посібник до вивчення курсу «Організація лабораторної справи з системою управління якістю лабораторних досліджень» / Т. М. Шевченко, П.М. Полушкін Дніпро: ДНУ, 2014. 128 с.
7. Лабораторні методи досліджень у біології, тваринництві та ветеринарній медицині: Довідник. За ред. В. В. Влізла. Львів: СПОЛОМ. 2012. 764 с.
8. Методи ветеринарної клінічної лабораторної діагностики: довідник / Під ред. проф. І.П. Кондрахіна. Колос. 2006. 132 с.
9. Лабораторні методи досліджень у біології, тваринництві та ветеринарній медицині: Довідник. За ред. В. В. Влізла. Львів: СПОЛОМ. 2012. 764 с.
10. Методи ветеринарної клінічної лабораторної діагностики: довідник / Під ред. проф. І.П. Кондрахіна. Колос. 2006. 132 с.
11. Правила охорони праці в лабораторіях ветеринарної медицини. Міністерство праці та соціальної політики. Комітет за охороною праці України . Державний нормативний акт про охорону праці. Київ, 2000. 176 с.

Додаткові джерела

12. Апихтіна О. Л. Правові аспекти при роботі з експериментальними тваринами / О. Л. Апихтіна // Сьогодення і біоетика: [ред. колегія: Ю. І. Кундісв (віпд. ред.) та ін.]. К.: ВД «Авіцена», 2011- ISBN 978-966-2144-26-0. - с. 244 - 250.
13. European convention for the protection of vertebrate animals used for experimental and other scientific purposes. - Council of Europe, Strasbourg, 1986. 53 p.
Council Directive 2010/63/EU of 22 September 2010 on the protection of animals used for scientific purposes // Official Journal of the European Communities. 2010. L 276. p 33 - 79.
14. US Federal Animal Welfare Act / P.L. 89-544, 1966.: United States Department of Agriculture, National Agricultural library [Електронний ресурс] / Режим доступу до документу: <http://a\vic.nal.usda.gov/overnment-and-nrofessional-resources/federal-115lavvs/animal-welfare-act>.

Інформаційні ресурси

15. <http://vindo.com.ua/razdel184/file1371013.html>

Інші джерела

16. **Назаренко С. М.,** Заїка Я. В. (2022). Лікування бабезіозу собак в умовах ветеринарної клініки ТОВ «Фірма Зоосвіт» Київської області. «Сучасний стан розвитку ветеринарної медицини, науки і освіти»: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присв. 35-річчю заснування факультету вет. медицини 12-13 жовтня 2022 року. Житомир: Поліський національний університет, 2022. 241-244 с.
17. Якимець Є. П., Назаренко С. М. Парвовірусний ентерит. Чим небезпечний? Матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів і аспірантів, присвяченої Міжнародному дню студента 13-17 листопада 2023 Суми. 202.
18. Назаренко С. М. Ізоляція сальмонел із приміщень пташників. Міжнародна науково-практична конференція науково-педагогічних працівників та молодих науковців «Актуальні аспекти розвитку ветеринарної медицини в умовах Євроінтеграції» 14-15 вересня 2023 Одеса. 54-56
19. Назаренко С. М. Аспекти терапевтичної ефективності та профілактики вароозу бджіл. Збірник III Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників та молодих науковців «Актуальні аспекти розвитку науки і освіти» 9-10 листопада 2023 Одеса. 96-98.
20. Назаренко С.М. Біобезпека та біозахист у лабораторії мікробіологічних досліджень харчових продуктів. Всеукраїнська науково-практична конференція «Еколого-регіональні проблеми сучасного тваринництва та ветеринарної медицини» 16 листопада 2023 Житомир. 62-64.